

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Предметна (циклова) комісія викладачів педагогіки, психології, методик
дошкільного виховання та фізичної культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступниця директора з навчальної роботи
Олена МІШКУЛИНЕЦЬ

« 20 » серпня 2025 року

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 10 ПЕДАГОГІКА**

Підготовки : фахового молодшого бакалавра
(назва освітньо-професійного ступеня)

Галузь знань : 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Відокремлений структурний підрозділ «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету»

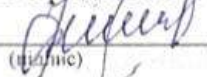
Розробник (укладач) програми:

Наталія КЕРТИС, викладач педагогіки та методик дошкільного виховання, спеціаліст «вищої категорії», викладач-методист», старший викладач

Програму схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів педагогіки, психології, методик дошкільного виховання та фізичної культури

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Голова предметної (циклової) комісії

 (підпис) (Яна ФЕНЬОВ)
(ім'я та прізвище)

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження методичною радою ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету»

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради

 (підпис) (Тетяна ІСАК)
(ім'я та прізвище)

1.ВСТУП

Виховання нових поколінь в душі загальнолюдських ідеалів і національних традицій починається з дошкільного дитинства – важливого етапу становлення людини, коли формуються уміння мислити, усвідомлено сприймати навколишній світ і самого себе, спілкуватися з іншими людьми. У зв'язку з цим особливого значення набуває проблема підготовки фахівців для галузі дошкільної освіти, здатність до творчої реалізації різноманітних освітніх програм, використання в професійній діяльності інноваційних технологій, готових до взаємодії з вихованцями і формування активної, креативної, компетентної, самодостатньої особистості.

Особливістю викладання даного курсу є те, що всі питання дошкільної педагогіки, які розкривають методологію та теорію виховання і навчання, розглядаються в єдності з основами загальної педагогіки із врахуванням даних наукових досліджень в галузі дошкільної педагогіки та дитячої психології, передового педагогічного досвіду.

Програма розрахована на більш глибоке вивчення джерел народної педагогіки, зарубіжної та вітчизняної теорії і практики дошкільної освіти, завдань, змісту і методів фізичного, розумового, трудового, морального та естетичного виховання. Значну увагу приділено питанням виховання дітей у грі, у процесі навчання, а також взаємодії ЗДО, сім'ї та школи в роботі з дітьми дошкільного віку.

Зміст програми ґрунтується на сучасних концепціях дошкільної освіти, вимогах Базового компонента дошкільної освіти, діючих програм виховання та навчання в ЗДО. Особливу увагу в програмі надано активним формам проведення практичних занять. Це – конкурси, ділові ігри, екскурсії, диспути, виставки робіт дітей дошкільного віку і студентів, круглий стіл, читацька конференція, збирання матеріалів з народної педагогіки та інші, які можуть не тільки викликати інтерес до предмету а й забезпечити комплексність

теоретичних знань і практичних навичок майбутніх вихователів, формування готовності оптимально і творчо використовувати їх у майбутній діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів освіти цілісні знання про сутність, предмет, завдання та закономірності дошкільного виховання, оволодіти теоретичними основами та практичними вміннями організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, розвинути професійні компетентності сучасного вихователя для забезпечення гармонійного розвитку, соціалізації та успішної адаптації дітей дошкільного віку.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомити здобувачів освіти із предметом, завданнями, принципами та категоріями дошкільної педагогіки як науки;
- розкрити сутність, закономірності та специфіку розвитку, виховання і навчання дітей раннього та дошкільного віку;
- сформувати знання про сучасну систему дошкільної освіти, її зміст, програми та нормативно-правову базу;
- визначити особливості організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та ролі вихователя у ньому;
- ознайомити з методами, прийомами та формами виховної, навчальної і розвивальної роботи з дітьми;
- сприяти оволодінню практичними вміннями організації різних видів діяльності дошкільників (ігрової, мовленнєвої, пізнавальної, художньо-естетичної тощо);
- розвивати у здобувачів освіти уміння застосовувати педагогічні знання у практичних ситуаціях, аналізувати педагогічні явища й процеси;
- формувати професійні компетентності майбутнього вихователя, зокрема педагогічну майстерність, комунікативність, здатність до рефлексії та інноваційної діяльності;
- виховувати відповідальне ставлення до професії, любов до дітей і прагнення до постійного самовдосконалення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- закономірності перебігу окремих педагогічних явищ та їх взаємозв'язок;
- мати уявлення про предмет і завдання дошкільної педагогіки, виникнення і становлення педагогіки як науки;
- теоретичні закономірності та технології практичної реалізації основних напрямів розвитку дитини: фізичного, соціально-особистісного, пізнавального, мовленнєвого, художньо-естетичного.

вміти:

- активізувати знання дошкільної педагогіки при вивченні інших педагогічних дисциплін;
- реалізувати принцип інтеграції, як провідний у забезпеченні змісту й процесу дошкільної освіти, при доборі форм організації життєдіяльності дітей, їх змістового наповнення, методів, прийомів і засобів освітнього впливу;
- проводити експериментально- дослідницьку роботу на основі психолого –педагогічного спостереження за дітьми;
- проводити консультативну і організаційну роботу з родинами вихованців;
- на основі знань законів функціонування педагогічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення у педагогічній практиці вихователя дошкільного закладу;
- володіти не тільки технологіями розвитку особистості дитини дошкільного віку, але й певною аналітико – діагностичною культурою, умінням прогнозувати та забезпечувати результативність освітнього процесу;
- практикувати інноваційні підходи до організації життєдіяльності дітей дошкільного віку;
- діагностувати рівень готовності дитини до шкільного навчання;
- впроваджувати особистісно – орієнтовані моделі організації освітнього процесу в ЗДО.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування професійних компетентностей майбутніх педагогів, до складу яких входять:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК8. Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК9. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК11. Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК14. Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК5. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Результати навчання (РН):

РН1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2. Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РН3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН4. Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу

дошкільної освіти.

РН5. Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.

РН6. Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН9. Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організувати їх відповідно до освітніх програм.

РН12. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН13. Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН15. Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН17. Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН18. Організувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН19. Аналізувати перспективний педагогічний досвід в системі дошкільної освіти та використовувати його в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

PH20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальні засади дошкільної педагогіки

Тема 1. Предмет дошкільної педагогіки.

Дошкільна педагогіка як галузь педагогічних знань. Основні категорії дошкільної педагогіки. Джерело розвитку дошкільної педагогіки. Зв'язок дошкільної педагогіки з іншими науками.

Тема 2. Сучасний вихователь: професійні компетентності та педагогічна майстерність.

Вихователь сучасного закладу дошкільної освіти. Особливості його професії. Права та обов'язки вихователя. Роль вихователя у формуванні особистості дитини. Дитинство як соціально-педагогічне явище. Значення дошкільного дитинства для всебічного розвитку дитини.

Тема 3. Розвиток і виховання.

Поняття розвитку. Фактори, що впливають на формування особистості. Сучасні дослідження про вплив різних факторів на розвиток особистості.

Вікова періодизація дитинства. Вікові та індивідуальні особливості дітей. Особливості розвитку та навчання обдарованих дітей. Індивідуальні підходи у виховання та навчанні дітей з особливостями розвитку.

Змістовий модуль 2. Розвиток теорії і практики дошкільної педагогіки

Тема 4. Становлення і розвиток науки про дошкільне виховання.

Проблеми дошкільного виховання у педагогічній думці давнього світу. Погляд на проблеми виховання дітей дошкільного віку в епоху Середньовіччя. Розвиток ідей дошкільного виховання в епоху Відродження. Педагогіка дошкільного віку епохи Просвітництва.

Розвиток теорії і практики вітчизняної дошкільної освіти наприкінці ХІХ - у першій половині ХХ ст. Розвиток теорії і практики вітчизняної дошкільної

освіти у другій половині ХХ ст. Зарубіжні педагогічні концепції дошкільної освіти ХХ ст.

Актуальні проблеми дошкільної педагогіки.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Сучасна система дошкільної освіти

Тема 5. Система дошкільної освіти як перший етап безперервної освіти.

Заклади дошкільної освіти в системі національної освіти, типи закладів дошкільної освіти їх функції.

Програми виховання і навчання. Основні та додаткові програми (комплексні, парціальні, альтернативні, регіональні, експериментальні). Дошкільна освіта за кордоном.

Змістовий модуль 4. Розвиток і виховання дітей раннього віку

Тема 6. Особливості періоду раннього дитинства і його значення.

Провідна роль сім'ї у виховання дітей раннього віку. Основні педагогічні вимоги до виховання дитини в ранньому віці.

Організація перших днів перебування дитини в ЗДО та робота з батьками в цей період. Роль батьків в успішній адаптації дитини до умов ЗДО.

Тема 7. Розвиток і виховання дітей 1 року життя.

Особливості психофізичного розвитку дітей 1 року життя. Періодизація розвитку дітей на 1 році життя. Основні лінії розвитку дитини-немовляти, особливості організації життєдіяльності.

Тема 8. Розвиток і виховання дітей 2 року життя.

Психолого-педагогічна характеристика дітей 2 р. життя та завдання виховання. Організація умов життєдіяльності дітей 2 року життя, особливості режиму в другій групі раннього віку формування чуттєвого досвіду. Засоби створення предметно-ігрового середовища. Педагогічне керівництво самостійною діяльністю дітей 2-го року життя. Основні лінії розвитку дитини.

Дидактичні вимоги до навчання дітей раннього віку. Види ігор-занять, організація і методика їх проведення.

Тема 9. Розвиток і виховання дітей 3 року життя.

Психолого-педагогічна характеристика дітей 3 року життя. Явище «кризи 3-х років та педагогічні засоби попередження її негативних наслідків.

Завдання і зміст навчально-виховної роботи у 1-й молодшій групі. Організація режимних процесів та розвивального предметного середовища. Методика педагогічного керівництва іграми дітей 3 року життя. Показники компетенції дитини.

Змістовий модуль 5. Зміст і методи виховання дітей дошкільного віку

Тема 10. Фізичне виховання дітей дошкільного віку.

Значення, завдання, умови фізичного виховання дітей дошкільного віку. Засоби фізичного виховання.

Виховання культурно-гігієнічних навичок. Обсяг і зміст формування культурно-гігієнічних навичок у дітей різного віку. Умови успішного формування культурно-гігієнічних навичок. Прийоми успішного формування культурно-гігієнічних навичок. Особливості методики формування культурно-гігієнічних навичок у дітей різного віку.

Валеологічне виховання дітей дошкільного віку. Завдання, зміст та методика валеологічного виховання.

Режим дня дітей. Поняття режиму дня та його значення у вихованні. Режим дня в різних вікових групах. Режим дошкільника в сім'ї. Роль дорослих в організації режиму дня дошкільника. Гнучкість режиму.

Організація виховної роботи в години ранкового прийому. Зміст життєдіяльності в ранкові години. Керівна роль вихователя в різних вікових групах.

Організація харчування дітей. Значення правильної організації харчування. Освітньо-виховна робота в процесі приймання їжі у різних вікових групах. Формування навичок культури їди.

Організація прогулянки. Значення прогулянки як засобу різнобічного розвитку дітей. Час прогулянки в режимі дня. Ділянка дитячого садка та її обладнання. Підготовка дітей до прогулянки. Зміст життєдіяльності на

прогулянці. Роль вихователя в проведенні прогулянки в різних вікових групах. Цільові прогулянки.

Організація сну дітей. Значення сну. Підготовка дітей до сну. Методика організації денного сну в різних вікових групах в закладі дошкільної освіти.

Організація, зміст, проведення другої половини дня в закладі дошкільної освіти.

Тема 11. Розумове виховання.

Необхідність розумового виховання в дошкільному віці. Сучасні дослідження про можливості розумового розвитку дітей дошкільного віку. Роль розумового виховання в розвитку особистості дитини, у підготовці до школи. Завдання розумового виховання.

Система сенсорного виховання дітей дошкільного віку. Поняття сенсорного виховання та розвитку. Зміст та методи сенсорного виховання. Особливості сенсорного виховання в різних видах діяльності.

Зміст і засоби розумового виховання: ознайомлення з навколишньою дійсністю, гра, спілкування з дорослими, продуктивні види діяльності (трудова, конструктивна, зображувальна).

Особливості навчання дітей дошкільного віку. Зміст навчання, принципи і типи навчання дітей дошкільного віку.

Методи і прийоми організації навчання дошкільників. Класифікація методів і прийомів навчання. Вибір і поєднання різних методів і прийомів навчання залежно від змісту, навчального матеріалу, вікових та індивідуальних особливостей дітей.

Форми організації навчання дітей дошкільного віку: дидактична гра, екскурсія, заняття. Гігієнічні та дидактичні вимоги до організації занять.

Види занять. Підготовка матеріалу, наочних і дидактичних посібників та обладнання. Підготовка дітей. Особливості організації і методики занять у різних вікових групах.

Модуль 3

Змістовий модуль 6. Формування особистості дошкільника в процесі різнобічного виховання

Тема 12. Моральне виховання дітей дошкільного віку.

Необхідність морального виховання з раннього віку. Моральний розвиток і моральне виховання. Сучасні дослідження про можливості морального розвитку дитини.

Закономірності процесу морального виховання. Моральне виховання в процесі спілкування з дорослими, у грі, у трудовій діяльності, в процесі навчання.

Методи морального виховання дітей дошкільного віку. Поєднання різних методів у виховній роботі. Своєрідність їх застосування в кожній віковій групі.

Завдання та зміст національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку. Своєрідність прояву почуття патріотизму у дітей дошкільного віку.

Виховання основ гуманізму в дітей дошкільного віку. Завдання, шляхи та засоби виховання гуманних почуттів у дошкільників. Особливості дружніх стосунків дітей.

Етапи становлення дитячого колективу. Спільна діяльність дітей як чинник розвитку колективних взаємин.

Виховання дисциплінованості та культури поведінки. Своєрідність їх прояву у дітей дошкільного віку. Методи виховання свідомої дисциплінованості у дошкільників.

Правила культури спілкування. Методи формування культури спілкування дітей з дорослими та однолітками.

Правила культури діяльності. Методи і прийоми її формування у дітей різного віку. Дитячі скарги і ставлення до них вихователя.

Попередження і корекція негативних проявів у поведінці дітей. Природа вередувань і впертості та запобігання порушень вольової сфери дитини.

Виховання чесності та правдивості. Причини дитячої неправдивості та її попередження.

Тема 13. Трудове виховання дітей дошкільного віку.

Необхідність трудового виховання дітей дошкільного віку. Своєрідність трудової діяльності дошкільників. Виховання працелюбності, інтересу до праці та бажання працювати. С.Русова про характерні риси дитячої праці.

Сучасні дослідження з проблем морально-трудового виховання в дитячому садку. Завдання трудового виховання.

Види і зміст дитячої праці в різних вікових групах. Виховна цінність кожного виду праці. Основні форми організації дитячої праці. Зміст трудових доручень, методика керівництва ними.

Види чергувань, ускладнення обов'язків чергових, організація чергувань і методика керівництва в різних вікових групах.

Місце і зміст колективної праці в кожній віковій групі, організація та методика керівництва нею. Використання результатів праці дітей у грі та на заняттях. Умови трудового виховання.

Тема 14. Естетичне виховання дітей дошкільного віку.

Поняття естетичного і художнього виховання. Необхідність естетичного виховання. Зміст і завдання естетичного виховання дітей дошкільного віку.

Засоби та методи естетичного виховання дітей дошкільного віку. Види художньої діяльності. Організація умов для самостійної художньої діяльності дітей. Методи розвитку творчих здібностей дітей.

Свята та розваги-дійові форми естетичного виховання. Види свят та розваг. Виховна робота з дітьми, пов'язана з підготовкою до свят. Вимоги до змісту, організації й оформлення з підготовкою до свят. Створення умов для відображення дітьми вражень про свята в різних видах життєдіяльності. Свята та розваги в сім'ї.

Модуль 4

Змістовий модуль 7. Гра як засіб соціалізації та виховання дітей дошкільного віку

Тема 15. Виховання дітей у грі. Іграшка.

Гра – провідний вид діяльності дошкільників. Походження гри в історії суспільства, її зв'язок з працею і мистецтвом. Сучасні дослідження гри. Особливості гри як засобу всебічного розвитку дитини. Взаємозв'язок гри, праці та навчання.

Класифікація дитячих ігор. Народні ігри, їх педагогічна цінність.

Сюжетно-рольові ігри, їх своєрідність, значення у вихованні дітей. Особливості сюжетно-рольових ігор дітей різного віку. Засоби зображення діяльності у грі.

Завдання керівництва сюжетно-рольовими. Прийоми керівництва, спрямовані на навчання молодших дітей гри, на збагачення вражень дітей з метою розвитку змісту дитячих ігор, на згуртування дітей, підтримку і розвиток гри, на формування взаємовідносин дітей під час гри. Планування керівництва сюжетно-рольовими іграми. Створення умов для розвитку гри.

Режисерські ігри, їх особливості, прийоми керівництва в різних вікових групах.

Пальчикові ігри, їх особливості та види. Методика організації пальчикових ігор з дітьми дошкільного віку.

Ігри-драматизації, їх своєрідність, виховна цінність. Види ігор-драматизацій. Етапи здійснення гри-драматизації, прийоми керівництва ними.

Будівельно-конструктивні ігри, їх своєрідність, виховна цінність. Умови, необхідні для розвитку будівельно-конструкційних ігор. Будівельні матеріали, види та підбір їх відповідно до віку дітей. Збереження будівельного матеріалу, обладнання. Вимоги до розвитку будівельно-конструкційних ігор. Взаємозв'язок будівельних ігор з сюжетно-рольовими.

Ігри з піском, снігом та іншими природними матеріалами. Своєрідність керівництва будівельно-конструктивними іграми дітей різного віку.

Дидактичні ігри, їх своєрідність. Види дидактичних ігор. Педагогічне керівництво дидактичними іграми.

Іграшка. Історія виникнення і створення іграшками. Освітньо-виховна цінність іграшки. Види іграшок. Українська народна іграшка, її педагогічна та наукова цінність. Вимоги до іграшок. Підбір іграшок для кожної вікової групи. Обладнання ігрових осередків. Роль сім'ї в організації ігрової діяльності дітей.

Змістовий модуль 8. Взаємодія сім'ї і закладу дошкільної освіти у вихованні дітей.

Тема 16. Виховання дітей в сім'ї.

Роль сім'ї у вихованні дітей. Особливості сімейного виховання дошкільників. Педагогічні умови виховання дітей у сім'ї. Народна педагогіка про провідні напрями родинного виховання.

Педагогіки партнерства, її значення для розвитку дитини та формування ефективної взаємодії між педагогами та батьками.

Особливості співпраці з родинами дітей з особливими освітніми потребами.

Змістовий модуль 9. Планування педагогічного процесу

Тема 17. Планування роботи ЗДО.

Значення планування виховної роботи в ЗДО. Педагогічні основи планування. Особливості планування різних видів життєдіяльності згідно вимог діючих програм виховання та навчання дітей дошкільного віку.

Форми планування: перспективне, календарне планування. Принципи планування. Планування у групах раннього віку. Річний план роботи ЗДО.

Тема 18. Наступність у роботі ЗДО і школи.

Поняття наступності в роботі ЗДО і школи. Наступність у змісті дошкільної та початкової освіти: освітні лінії БКДО та Державного стандарту початкової освіти. Характеристика змісту та основних компонентів готовності до шкільного навчання.

Форми співробітництва закладу дошкільної освіти і школи. Робота з сім'єю щодо підготовки дітей до школи.

Змістовий модуль 10. Заклад дошкільної освіти, його організація та керівництво ним.

Тема 19. Особливості організації освітнього процесі в ЗДО.

Поняття та структура система дошкільної освіти в Україні. Місце дошкільної освіти у системі освіти України. Мета, завдання та принципи дошкільної освіти.

Нормативно-правова база функціонування ЗДО (Закон України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», БКДО).

Основні функції ЗДО. Гуманізація завдань і принципів роботи з дітьми. Значення правильної організації закладу дошкільної освіти для успішного вирішення завдань, що стоять перед ним.

Основні документи, що визначають організацію роботи ЗДО. Документація ЗДО.

3. Рекомендована література

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти: Наук. кер. Піроженко Т. О; авт. кол.: Байєр О.М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л. П., Косенчук О. Г. К.: Видавництво, 2021. 26 с.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. кол.: Богуш А. М., Амацьєва О. П., Байєр О. М. та ін. Запоріжжя: ТОВ «ЛППС» ЛТД, 2011. 188 с.
3. Каньоса Н. Г., Бабюк Т. Й., Пукас І. Л. Методика виховання та розвитку дітей раннього віку: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2021. 268 с.
4. Лисенко Н. В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Плай, 2001. 208 с.
5. Лисенко Н. В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 312 с.
6. Методичні рекомендації до програми розвитку та виховання дитини раннього віку «Зернятко» / автор. кол.: Богінич О. Л., Кононко О. Л., Карпішина В. А. та ін. Київ: Кобза, 2004. 188 с.
7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: навч.-метод. посіб. Київ: Академвидав, 2006. 456 с.
8. Поніманська Т. І. Дичківська І. М. Дошкільна педагогіка: практикум: навч.-метод. посіб. Київ: Слово, 2007. 352 с.
9. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 2-ге вид., доповн. К.: Академвидав, 2015. 464 с.
10. Про дошкільну освіту: Закон України станом на 25 листопада 2017 року / Верховна Рада України. К.: Парламентське видавництво, 2017. 31 с.
11. Програма розвитку та виховання дитини раннього віку «Зернятко» / автор. кол.: Богінич О. Л., Гончаренко А. М., Карпішина В. А. та ін. Київ: Кобза, 2004. 192 с.

12. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / Білан О. І., Возна Л. М., Максименко О. Л. та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 264 с.

13. Федорова М. А. Максимова О. О., Сорочинська О. А. Дошкільна педагогіка. Ч. 1: навч.-метод. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 80 с.

Допоміжна

Моральне виховання дітей дошкільного віку

1. Бех І. Патріотизм має бути дієвим. Сучасний підхід до патріотичного виховання. Дошкільне виховання, 2016. №8.

2. Богуш А. Національно-патріотичне виховання в українському дитячому садку. Дошкільне виховання, 2016. №2.

3. Каплуновська О. Моральні бесіди: діяльнісний підхід. Дошкільне виховання, 2015. №8.

4. Ладивір С. Родинні джерела духовності. Дошкільне виховання, 2012. №5.

5. Манилюк Ю. Оптимальна модель педагогічної взаємодії у дитсадку. Дошкільне виховання, 2012. №8.

6. Олійник Л. Виховання без насильства. Дошкільне виховання, 2012. №6.

7. Останко Т., Супрунова Н., Сечина Н. Україна - Моя Батьківщина. Освітній проект для старших дошкільнят. Дошкільне виховання, 2015. №1.

8. Стаєна О. Виховуємо патріотизм засобами народознавства. Палітра педагога, 2015. №4

9. Сухорукова Г. Виховання людяності – проблема сучасності. Педагогіка кордо центризму В.О.Сухомлинського. Дошкільне виховання, 2012. №8.

10. Турчаненко Т. Соціальна невпевненість дітей: шляхи подолання. Дошкільне виховання, 2011. №6.

11. Якименко Л. Дитина в колективі однолітків. Дошкільне виховання, 2012. №6.

Розумове виховання дітей дошкільного віку

1. Гавриш Н. Навчально-пізнавальна діяльність: сучасні підходи. Дошкільне виховання, 2012. №11
2. Зайцева Л. Пізнаємо довкілля разом. Дошкільне виховання, 2012. №8.
3. Каплуновська О. Коли, чому та як навчати грамоти дошкільнят. Дошкільне виховання, 2016. № 10
4. Кондратець І., Левківська Г. Вчимо розуміти мову світу. Діалоги в природі. Дошкільне виховання, 2015. №3.
5. Крутій К. Шестирічні в садку: розвиваємо чи приймаємо на зберігання? Дошкільне виховання, 2016. №7.
6. Курчатова А., Медведєва С. Скоро до школи. Дошкільне виховання, 2012. №8.
7. Сухопарова І. Пізнати світ серцем і розумом. Дошкільне виховання, 2012. №5.
8. Поніманська Т. Гуманізація освіти – ознака її якості. Дошкільне виховання, 2016. №9

Виховання дітей у грі. Іграшка.

1. Бурова А. Організація ігрової діяльності дітей: роль вихователя-методиста. Дошкільне виховання, 2011. №8.
2. Демченко І. Пальчики грають – діток розважають. Палітра педагога, 2016. №4.
3. Дяченко А., Мидловець Л. Вправні пальчики. Дошкільне виховання, 2011. №4.
4. Карасьова К. Формуємо ціннісні орієнтири у грі. Дошкільне виховання, 2015. №2
5. Коваленко А. Гра – ключ до пізнання. Дошкільне виховання, 2015. № 5
6. Остапенко Г. Цікаві та небезпечні знахідки. Дошкільне виховання, 2015. №11
7. Седунова А. Розвиваємо мовлення у грі. Дошкільне виховання, 2011. №9.

8. Фетісова С. Кульки-ігрульки. Дидактичні мовленнєві ігри-вправи. Дошкільне виховання, 2011. №3.

Естетичне виховання дітей дошкільного віку

1. Гросул Т. Хай міцніше дерево родинне. Дошкільне виховання, 2015. № 12.
2. Єременко Л. Чудові іменини для кожної дитини. Дошкільне виховання, 2011. №12
3. Єременко Л. Святкуємо день народження в дитсадку. Дошкільне виховання, 2012. №6
4. Малько О. Від серця до серця. Дошкільне виховання, 2015. №8.
5. Пахальчук Н. Місточок до прекрасного. Дошкільне виховання, 2011. №5.
6. Пукальська І. Стежина літа. Дошкільне виховання, 2015. №5.

Робота ЗДО з батьками

1. Бахмутська І. Від знайомства – до плідної співпраці. Дошкільне виховання, 2016. №11
2. Курчатова А., Медведєва С. Скоро до школи. Дошкільне виховання, 2012. №8.
3. Лесик В., Тесленко О. Новий формат взаємодії з родинами. Дошкільне виховання, 2015. №3.
4. Неселевська О., Шалда Н. Оптимізація взаємодії з батьками в умовах сьогодення. Палітра педагога, 2016. № 1
5. Смольникова Г. Метод проектів у роботі з батьками. Дошкільне виховання, 2015. № 1.
6. Чорноморець В. Дошкільний заклад очима батьків. Дошкільне виховання, 2011. №10.

Інформаційні ресурси

1. Бавбюк С. М. Педагогічні умови фізичного виховання дітей дошкільного віку у взаємодії ДНЗ і сім'ї. URL: <http://www.nenc.gov.ua/doc/autoref/babuk.pdf>
2. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. URL: <http://priluki.biz/15/index.php/biblioteka?download=1:ponimanska-t-i-doshkilna-pedahohika>
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.
4. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
5. Закон України «Про охорону дитинства». URL: <http://zakonS.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
6. Законодавство України / Офіційний веб-сайт Верховної ради України URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
7. Нормативно-правова база дошкільної освіти / Офіційний веб-сайт Інституту інноваційних технологій і змісту освіти URL: <http://litzo.gov.ua/doshkilna-osvita/Normatyv№-pravova-bazadoshkil№ji-osvity/>.
8. Пангелова Н.Є., Яхно Є.Г. Виховання патріотизму у дітей старшого дошкільного віку в процесі занять фізичною культурою. URL: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-11/08pneerc.pdf>
9. Рогальська І. П. Теоретико-методичні засади соціалізації особистості у дошкільному дитинстві. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-tolerant№sti-u-detey-starshego-doshkol№go-vozrasta-v-usloviyah-raboty-doshkol№go-obrazovatel№go-uchrezhdeniya>

4. Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальне і фронтальне опитування, оцінювання письмових завдань, дидактичне тестування, перевірка групових творчих завдань.

5. Форма контролю: залік, екзамен.